

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

(найменування центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки)

Національний університет «Запорізька політехніка»

(повне найменування закладу вищої освіти)

Кафедра Економічної теорії та підприємництва

(найменування кафедри, яка відповідає за дисципліну)

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Ректор (перший проректор)

[Signature]
_____ року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗПВ01

Економічна теорія

(код і назва навчальної дисципліни)

спеціальність _____

173 Авіоніка,

(код і назва спеціальності)

освітня програма (спеціалізація) Електротехнічні комплекси та системи літальних апаратів

(назва спеціалізації)

інститут, факультет Фізико-технічний інститут, Електротехнічний факультет

(назва інституту, факультету)

мова навчання українська

2020 рік

Робоча програма Економічна теорія для студентів

(назва навчальної дисципліни)

спеціальності 173 – Авіоніка

освітня програма (спеціалізація) Електротехнічні комплекси та системи літальних апаратів

(назва освітньої програми (спеціалізації))

„___” _____ 2020 року - ___ с.

Розробники: Прушківський В.Г., д.е.н., проф. кафедри економічної теорії та підприємництва, Лук`яненко Н.Е., старш.викладач кафедри економічної теорії та підприємництва

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри Економічна теорія та підприємництво

Протокол від “___” _____ 2020 року №___

Завідувач кафедри Економічна теорія та підприємництво

(найменування кафедри)

«___» _____ 20____ року _____ (Губарь О.В..) (підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено науково-методичною комісією _____ ЕТФ _____ факультету Електротехнічний

(найменування факультету)

Протокол від “_17_” вересня _____ 2020 року №_1_

«_17_» вересня 2020 року Голова _____ (Антонов М.Л.) (підпис) (прізвище та ініціали)

Узгоджено групою забезпечення освітньої програми*

_____
_____
_____

«___» _____ 20____ року Керівник групи _____ (підпис) (прізвище та ініціали)

*Якщо дисципліна викладається невивуковою кафедрою

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <u>17 Електроніка та телекомунікації</u> (шифр і найменування)	вибіркова	
Модулів – 2	Спеціальність (освітня програма, спеціалізація) <u>173 Авіоніка (Електротехнічні комплекси та системи літальних апаратів)</u> (код і найменування)	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		3-й	3-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин - 90		6-й	6-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента - 4	Освітній ступінь: бакалавр	Лекції	
		14 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		14 год.	2 год.
		Лабораторні	
		- год.	- год.
		Самостійна робота	
60 год.	84 год.		
		Індивідуальні завдання: контр.р.	
		Вид контролю: іспит	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання: 31 % / 69%

для заочної форми навчання: 7% / 93%

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1 Мета вивчення навчальної дисципліни: Метою вивчення навчальної дисципліни «Економічна теорія» є якісне оволодіння студентами фундаментальними знаннями з економічної теорії на основі системного вивчення економічних категорій та законів, принципів і методів економічного аналізу, що дасть можливість формувати адекватні наукові уявлення щодо змісту, структури та особливостей функціонування економічної системи і окремих її складових.

Завдання навчальної дисципліни: глибоке засвоєння основ теорії ринкової економіки, основних принципів підприємницької діяльності та оволодіння навичками аналізу та оцінювання сучасної економічної, соціальної, політичної діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен отримати

загальні компетентности:

ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації.

ЗК 3. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

фахові компетентности:

ФК 1. Здатність здійснювати професійну діяльність у сфері авіоніки автономно і відповідально, дотримуючись законодавчої та нормативно-правової бази, а також державних та міжнародних вимог.

ФК 9. Здатність оцінювати технічні і економічні характеристики систем та пристроїв авіоніки.

Очікувані програмні результати навчання:

РН 2. Автономно отримувати нові знання в своїй предметній та суміжних областях з різних джерел для ефективного розв'язання спеціалізованих задач професійної діяльності.

РН 5. Організовувати власну професійну діяльність, обирати оптимальні методи та способи розв'язування складних спеціалізованих задач та практичних проблем у професійній діяльності.

РН 19. Оцінювати технічні і економічні характеристики прийнятих рішень для забезпечення ефективності та високої якості розробок.

3. Програма навчальної дисципліни «Економічна теорія»

Змістовий модуль 1. Вступ до економічної теорії.

Тема 1. Економічна теорія: предмет, методи, функції.

Предмет і функції економічної теорії. Методи дослідження економічних явищ. Економічні категорії і закони, їх класифікація. Основні етапи і напрями розвитку економічної теорії.

Змістовий модуль 2. Теоретичні основи ринкової економіки.

Тема 2. Сутність, структура і типи економічних систем.

Цивілізація, зміна цивілізацій. Сутність економічної системи та її історичні типи. Ознаки економічної системи та її критерії оцінки економічної системи. Закон прискореного розвитку економічних систем.

Власність в економічній системі. Форми та види власності. Кількісний та якісний аспект власності. Місце власності в реформуванні економіки. Роздержавлення та приватизація.

Потреби та економічні блага, їх класифікація. Закон зростання потреб.

Економічні ресурси та їх класифікація. Відносна обмеженість економічних ресурсів. Економічний вибір. Крива виробничих можливостей. Альтернативні витрати використання економічних ресурсів.

Економічна інформація –матеріальна основа аналізу, планування та управління народним господарством. Види економічної інформації.

Тема 3. Становлення та сутність ринкових відносин.

Форми організації суспільного виробництва. Умови виникнення, основні риси та типи товарного виробництва.

Товар і його властивості. Якісний та кількісний аспекти вартості товару. Вибір товару споживачем. Теорія граничної корисності.

Обмін товарів і гроші. Роль золота в економічному житті. Гроші та їх функції. Види грошей. Грошові системи та закон грошового обігу. Еволюція грошових систем.

Еволюція та функції ринку. Умови функціонування ринку. Типи та види ринків. Сегментація ринків, фактори сегментації ринків. Межі ринкових відносин. Теореми А.Сміта та Р.Коуза. Моделі та шляхи переходу до ринкової економіки.

Інфраструктура ринку. Основні елементи ринкової інфраструктури.

Тема 4. Ринковий механізм та його елементи.

Фактори формування попиту. Попит та його величина. Закон попиту. Винятки дії закону попиту. Фактори, що впливають на попит. Еластичність попиту.

Фактори формування пропозиції. Пропозиція та її величина. Фактори, що впливають на пропозицію. Еластичність пропозиції.

Взаємодія попиту та пропозиції. Утворення ціни рівноваги. Саморегулювання економічної системи та забезпечення ринкової рівноваги. Сучасні моделі ринкової рівноваги на макрорівні. Зміна ринкової рівноваги.

Ціна і її функції в ринковій економіці. Ціна виробництва. Механізм ціноутворення. Ціни в Україні, їх класифікація.

Конкуренція: сутність, види, форми.

Причини виникнення, сутність і види монополій. Монополістична конкуренція. Антимонопольне законодавства в Україні.

Змістовий модуль 3. Мікроекономіка.

Тема 5. Підприємництво в системі ринкових відносин.

Підприємницька діяльність та її функції. Види підприємництва. Умови та перспективи розвитку підприємницької діяльності в Україні.

Підприємництво (фірма) – основа підприємницького сектору.

Організаційно-правові форми підприємств.

Тема 6. Особливості підприємництва в агропромисловому комплексі.

Виникнення аграрних відносин, їх місце в економічній системі. Значення та особливості розвитку сільського господарства. Аграрно-технічна революція.

Форми власності у сільському господарстві. Землекористування та землеволодіння.

Земельна рента: сутність, форми. Ціна землі.

Агропромисловий комплекс, його функції і структура. Становлення і розвиток нових форм господарювання в агропромисловому комплексі України.

Тема 7. Доходи в ринковій економіці: формування та розподіл.

Сутність доходу. Доходи факторів виробництва (заробітна плата, підприємницький дохід, відсоток, рента).

Заробітна плата, як основний вид трудових доходів. Сутність і вартість робочої сили. Форми та системи заробітної плати в сучасних умовах.

Суспільні фонди споживання та соціальна політика держави.

Нерівність в доходах та способи її вимірювання (крива Лоренца, коефіцієнт Джині).

Тема 8. Витрати виробництва і прибуток.

Фактори виробництва, економічна та соціальна ефективність. Виробнича функція.

Капітал та його структура. Кругообіг і обіг капіталу.

Концепції витрат виробництва. Витрати виробництва: зовнішні, внутрішні, загальні, постійні, змінні, середні, граничні. Особливості динаміки постійних, змінних, середніх витрат при збільшенні обсягів виробництва.

Витрати та використання праці у виробництві. Фактори, що визначають фінальну продуктивності праці.

Прибуток. Теорії прибутку. Бухгалтерський і економічний прибуток. Норма прибутку і чинники, що її визначають. Умови максимізації прибутку.

Змістовий модуль 4. Макроекономіка.

Тема 9. Національна економіка. Основні макроекономічні показники.

Макроекономіка – сукупність взаємозв'язаних виробників та споживачів товарів та послуг. Агрегування та макроекономічне моделювання. Основні макроекономічні школи.

Національне рахівництво. Система національних рахунків. Визначення валового національного продукту (ВНП). Валовий внутрішній продукт (ВВП). Національне виробництво. Підрахунок ВНП за витратами, доходами і доданих вартості. Чистий національний продукт (ЧНП). Національний доход(НД). Особистий доход.

Номінальні та реальні макроекономічні показники. Індекси цін. Соціальна та економічна ефективність національного виробництва.

Науково-технічний прогрес – матеріальна основа формування ефективної структури виробництва. Види науково-технічних інновацій.

Тема 10. Економічне зростання і макроекономічна нестабільність.

Макроекономічна рівновага. Модель макроекономічної рівноваги AD-AS. Споживання, заощадження, інвестиції та макроекономічна рівновага. Класична та кейнсіанська моделі загальної економічної рівноваги.

Визначення та вимірювання економічного зростання. Фактори економічного зростання. Основні моделі рівноважного, економічного зростання.

Циклічні коливання економіки. Теорії циклів. Види і тривалість економічних циклів.

Причини та види безробіття. Визначення рівня безробіття. Закон Оукена. Безробіття та соціальний захист населення.

Інфляція. Причини, темпи та види інфляції. Механізм розвитку інфляції. Антиінфляційні заходи держави. Соціально-економічні наслідки інфляції та безробіття. Крива Філіпса.

Макроекономічна політика, вибір моделей макроекономічної політики.

Тема 11. Економічна роль держави у ринковій економіці.

Необхідність та сутність державного регулювання ринкової економіки. Основні типи економічних систем та механізми їх регулювання.

Економічні функції держави.

Об'єктивна потреба та теоретичні основи державного регулювання економіки України. Система органів державного регулювання економіки України.

Методи державного регулювання ринкової економіки.

Стратегії соціально-економічного розвитку країни. Мікроекономічне коливання.

Економічна політика держави та її види.

Тема 12. Фінансово-кредитна система.

Фінанси та їх роль у ринковій економіці. Фінансовий ринок та його складові.

Грошовий ринок. Попит на гроші та пропозиція грошей. Рівновага на грошовому ринку. Банки та їх функції. Банківська система України.

Кредит. Види кредиту. Принципи кредитування. Основні джерела кредиту. Кредитно-грошова політика. Цілі та інструменти кредитно-грошової політики держави.

Фондовий ринок та його функції. Цінні папери та їх види.

Основні цілі бюджетно-податкової політики та її інструменти. Бюджетна система, її структура. Державний бюджет та надлишки. Циклічні і структурні дефіцити державного бюджету. Інфляційні та не інфляційні способи фінансування бюджетного дефіциту. Державний борг. Управління державним боргом.

Взаємозв'язок грошово-кредитної політики з бюджетно-податковою та зовнішньоекономічною політикою держави.

Змістовий модуль 5. Сучасне світове господарство.

Тема 13. Світове господарство та його форми.

Сутність світового господарства та необхідність міжнародних економічних зв'язків. Етапи розвитку світового господарства.

Міжнародний поділ праці, його принципи і форми.

Міжнародна торгівля, її форми та структура. Теорія зрівняльних витрат Д.Рікардо. Зовнішня торгівля та розподіл доходів. Торгова політика держави та платіжний баланс. Дефіцит і криза платіжного балансу. Особливості міжнародної торгівлі на сучасному етапі.

Міжнародний рух капіталів та його особливості на сучасному етапі. Міжнародна міграція робочої сили. Еміграція з України та її наслідки. Вплив трудових міжнародних міграційних процесів на розвиток національної економіки.

Міжнародна економічна інтеграція. Основні етапи еволюції міжнародної економічної інтеграції та її перспективи.

Тема 14. Міжнародні валютно-кредитні відносини.

Сутність та структура міжнародних валютних відносин. Основні тенденції розвитку світових валютних відносин. Світова валютна система та основні етапи її розвитку.

Валютний ринок, котирування валют. Валютне регулювання. Валютний курс. Фактори впливу на валютний курс. Валютні обмеження,

форми валютних обмежень. Конвертована валюта та форми конвертованості. Шляхи досягнення конвертованості валют.

Міжнародні кредитні відносини.

Тема 15. Економічні аспекти глобальних проблем.

Сутність та класифікація глобальних проблем. Сфери дії глобальних проблем.

Причини виникнення та загострення глобальних економічних проблем.

Шляхи розв'язання глобальних проблем.

Глобалізація та її вплив на розвиток економіки.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		лекції	практ.	лаб.	інд.	с.р.		лекції	практ.	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
	Модуль 1											
	Змістовий модуль 1. Вступ до економічної теорії											
Тема 1 Економічна теорія: предмет, методи, функції.	6	2	-	-	-	4	6	2	-	-	-	4
Разом за змістовим модулем 1	6	2	-	-	-	4	6	2	-	-	-	4
	Змістовий модуль 2 Теоретичні основи ринкової економіки.											
Тема 2. Сутність, структура і типи економічних систем.	4	-	2	-	-	2	4	-	-	-	-	4
Тема 3. Становлення та сутність ринкових відносин.	6	-	2	-	-	4	6	-	-	-	-	6
Тема 4.	10	2	2	-	-	6	10	-	-	-	-	10

Ринковий механізм та його елементи.												
Разом за змістовим модулем 2	20	2	6		0	12	20	-	-	-	-	20
	Змістовний модуль 3. Мікроекономіка.											
Тема 5. Підприємство в системі ринкових відносин.	4	2	-	-	-	4	4	-	-	-	-	4
Тема 6. Особливості підприємництва в агропромислово му комплексі	4	-	-	-	-	4	4	-	-	-	-	4
Тема 7. Доходи в ринковій економіці: формування та розподіл.	6	2	-		-	4	6	-	-	-	-	6
Тема 8. Витрати виробництва і прибуток	6	-	2	-	-	2	6	-	-	-	-	6
Разом за змістовим модулем 3	20	4	2	-	-	14	20	-	-	-		20
	Модуль 2											
	Змістовний модуль 4. Макроекономіка.											
Тема 9. Національна економіка. Основні макроекономічні показники.	6	-	2	-	-	4	6	-	2	-	-	4
Тема 10. Економічне зростання і макроекономічна нестабільність.	10	2	2	-	-	6	10	2	-	-	-	8

Тема 11. Економічна роль держави у ринковій економіці.	6	-	-	-	-	6	6	-	-	-	-	6
Тема 12. Фінансово- кредитна система	6	2	-	-	-	4	6	-	-	-	-	6
Разом за змістовим модулем 4	28	4	4	-	-	20	28	2	2	-	-	24
	Змістовий модуль 5. Сучасне світове господарство.											
Тема 13. Світове господарство та його форми.	6	-	2	-	-	4	6	-	-	-	-	6
Тема 14. Міжнародні валютно- кредитні відносини.	6	-	-	-	2	4	6	-	-	-	-	6
Тема 15. Економічні аспекти глобальних проблем.	4	2	-	-	-	2	4	-	-	-	-	4
Разом за змістовим модулем 5	16	2	2	-	2	10	16	-	-	-	-	16
Усього годин	90	14	14	-	2	60	90	4	2	-	-	84

5. Теми семінарських занять
Не передбачені навчальним планом

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Економічна теорія: предмет, методи, функції.	-	-
2	Тема 2. Сутність, структура і типи економічних систем.	2	-
3	Тема 3. Становлення та сутність ринкових відносин.	2	-
4	Тема 4. Ринковий механізм та його елементи.	2	-
5	Тема 5. Підприємництво в системі ринкових відносин.	-	-
6	Тема 6. Особливості підприємництва в агропромисловому комплексі.	-	-
7	Тема 7. Доходи в ринковій економіці: формування та розподіл.	-	-
8	Тема 8. Витрати виробництва і прибуток.	2	-
9	Тема 9. Національна економіка. Основні макроекономічні показники.	2	2
10	Тема 10. Економічне зростання і макроекономічна нестабільність.	2	-
11	Тема 11. Економічна роль держави у ринковій економіці.	-	-
12	Тема 12. Фінансово-кредитна система.	-	-
13	Тема 13. Світове господарство та його форми.	2	-
14	Тема 14. Міжнародні валютно-кредитні відносини.	-	-
15	Тема 15. Економічні аспекти глобальних проблем.	-	-
	Разом	14	2

7. Теми лабораторних занять

Не передбачені навчальним планом

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Економічна теорія: предмет, методи,	4	4

	функції.		
2	Тема 2. Сутність, структура і типи економічних систем.	2	4
3	Тема 3. Становлення та сутність ринкових відносин.	4	6
4	Тема 4. Ринковий механізм та його елементи.	6	10
5	Тема 5. Підприємництво в системі ринкових відносин.	4	4
6	Тема 6. Особливості підприємництва в агропромисловому комплексі.	4	4
7	Тема 7. Доходи в ринковій економіці: формування та розподіл.	4	6
8	Тема 8. Витрати виробництва і прибуток.	2	6
9	Тема 9. Національна економіка. Основні макроекономічні показники.	4	4
10	Тема 10. Економічне зростання і макроекономічна нестабільність.	4	8
11	Тема 11. Економічна роль держави у ринковій економіці.	6	6
12	Тема 12. Фінансово-кредитна система.	4	6
13	Тема 13. Світове господарство та його форми.	4	6
14	Тема 14. Міжнародні валютно-кредитні відносини.	4	6
15	Тема 15. Економічні аспекти глобальних проблем.	2	4
	Разом	60	84

9. Індивідуальні завдання

(рекомендована тематика рефератів, виступів, доповідей)

Для студентів денної форми навчання:

1. Економічна теорія та формування сучасного економічного світогляду.
2. Видатні українські економісти.
3. Економічна теорія та економічна політика.
4. Місце економічної теорії в системі економічних наук.
5. Шляхи оптимізації інтелектуальної власності в Україні.
6. Місце та роль власності в реформуванні економіки України.
7. Методи зміни форм власності: націоналізація, денационалізація, приватизація, реприватизація.
8. Економічні і соціальні результати приватизації і роздержавлення в Україні.
9. Економічні інтереси – рушійна сила соціально-економічного розвитку.
10. Шляхи раціонального використання економічних ресурсів.
11. Історія виникнення паперових та кредитних грошей.
12. Теорії походження грошей.
13. Еволюція грошової системи в Україні.
14. Моделі ринкової економіки та їх характеристика.

15. Особливості розвитку ринкових відносин в Україні.
16. Використання світового досвіду функціонування ринку в економічному житті України.
17. Проблеми розвитку ринкової інфраструктури в Україні та шляхи їх подолання.
18. Споживчий вибір та його особливості в Україні.
19. Роль реклами в умовах ринкової економіки.
20. «Тіньова економіка» в Україні, шляхи її подолання.
21. Банківська система України.
22. Державні регулювання цін: економічні та соціальні наслідки.
23. Проблеми розвитку підприємництва в Україні, шляхи їх подолання.
24. Проблеми розвитку малого бізнесу в Україні.
25. Роль малого і середнього бізнесу в розвитку економіки розвинених країн світу.
26. Ризик у діяльності фірми: види ризику, методи його виміру та види страхування.
27. Наукове підприємництво: ризики і можливості.
28. Посередницька підприємницька діяльність в Україні.
29. Сучасні форми торговельного підприємництва.
30. Маркетинг як інструмент комерційної діяльності фірми.
31. Землеволодіння та землекористування в аграрному секторі економіки.
32. Становлення ринку землі в Україні.
33. Структурна перебудова агропромислового комплексу України.
34. Ціна землі – як капіталізована рента.
35. Проблеми і перспективи розвитку АПК в Україні.
36. Становлення і розвиток нових форм господарювання в агропромисловому комплексі України.
37. Державна політика регулювання доходів населення.
38. Кримінальні доходи в ринковій економіці.
39. Шведська модель перерозподілу доходів.
40. Сучасні системи заробітної плати.
41. Система соціального захисту населення в Україні.
42. Проблеми бідності в Україні та шляхи їх подолання.
43. Споживчий кошик, його структура та динаміка вартості.
44. Система соціального захисту безробітних.
45. Галузева та регіональна диференціація витрат виробництва та їх динаміка.
46. Трансакційні витрати: сутність, види, шляхи зменшення.
47. Національне рахівництво – інструмент оцінки і регулювання макроекономічних пропозицій.
48. Економічна структура національної економіки.
49. Роль макроекономічних показників в аналізі результатів економічної діяльності.
50. Економічне зростання та якість життя.

51. Причини безробіття серед молоді. Соціальний захист безробітних.
  52. Інфляція в Україні, шляхи подолання.
  53. Міжнародний досвід антиінфляційних заходів.
  54. Основні економічні функції уряду.
  55. Можливі шляхи вирішення незадовільної діяльності апарату державного управління в Україні.
  56. Стратегічні орієнтири – базова основа державної економічної політики.
  57. Держава – ключовий фактор формування економічного клімату.
  58. Державне управління і освіта, їх взаємозв'язок.
  59. Національно-державний суверенітет, його сутність.
  60. Протиріччя та неузгодженість діяльності виконавчої влади в Україні.
  61. Загальнодержавне та індикативне планування як метод регулювання економіки.
  62. Фінансова політика держави та її функції.
  63. Дефіцит державного бюджету та шляхи його скорочення.
  64. Державний борг України.
  65. Проблеми удосконалення податкової системи в Україні.
  66. Кредитно-грошова політика в Україні.
  67. Електронна біржа.
  68. Проблеми інтеграції України в світове господарство.
  69. Україна у системі міжнародного поділу праці.
  70. Сучасні форми та основні тенденції розвитку міжнародних науково-технічних зв'язків.
  71. Роль НТП та транснаціонального капіталу в інтернаціоналізації економіки.
  72. Дефіцит торговельного балансу: причини і шляхи подолання.
  73. Міжнародні економічні організації та їх роль у розвитку національного господарства.
  74. Валютні проблеми світового господарства.
  75. Еволюція міжнародної валютної системи.
  76. Роль міжнародних організацій в розв'язанні глобальних проблем людства.
  77. Економічні основи вирішення економічної кризи.
  78. Глобальні світові тенденції та їх вплив на Україну.
  79. Боротьба з епідеміями та тяжкими захворюваннями – глобальна проблема людства.
- Для студентів заочної форми навчання – контрольна робота.*

10. Методи навчання

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів передбачене застосування як активних, так і інтерактивних навчальних технологій, серед яких: лекції проблемного характеру,

міні-лекції, робота в малих групах, семінари-дискусії, мозкові атаки, презентації, ознайомлювальні (початкові) ігри, метод проектної роботи, сценаріїв.

Під час викладання лекційного курсу використовуються наступні методи навчання:

- розповідь – оповідна, описова форма розкриття навчального матеріалу;
- пояснення – для розкриття сутності певного явища, закону, процесу;
- бесіда – для усвідомлення за допомогою діалогу нових явищ, понять;
- ілюстрація – для розкриття явищ і процесів через їх символічне зображення (малюнки, схеми, графіки).

На практичних заняттях застосовуються:

- дискусійне обговорення проблемних питань.
- практична робота – використання набутих знань при розв'язанні практичних завдань.

Під час самостійної роботи:

- робота в бібліотеці;
- робота в Інтернет.

11. Очікувані результати навчання з дисципліни

Результати навчання з дисципліни «Економічна теорія» деталізують такі очікувані результати навчання: здатність застосовувати науковий, аналітичний, методологічний інструментарій для управління економічною діяльністю; здатність до професійної комунікації в сфері економіки; збирати та аналізувати необхідну економічну інформацію.

12. Засоби оцінювання

Контроль знань студентів з дисципліни «Економічна теорія» ґрунтується на застосуванні рейтингової системи оцінювання. Для визначення рейтингової оцінки курс дисципліни «Економічна теорія» поділяється на 2 основні змістові модулі, у межах яких розподілені теми.

Для студентів денної форми навчання засоби оцінювання: поточне усне опитування на лекційних та практичних заняттях, оцінка виконання індивідуальних завдань, аудиторне розв'язання задач, тестова перевірка під час поточного та підсумкового контролю, проведення двох рубіжних контролів.

Для студентів заочної форми навчання засоби оцінювання: захист контрольної роботи, підсумковий контроль у формі іспиту: тести, категорії, розв'язання задачі.

Перелік питань на іспит для студентів заочної форми навчання

- 1 Етапи розвитку економічної теорії.
- 2 Основні течії сучасної економічної думки.

- 3 Предмет і функції економічної теорії. Методи дослідження економічних явищ.
- 4 Економічні категорії та економічні закони.
- 5 Економічна теорія та економічна політика.
- 6 Економічні блага, їх класифікація. Потреби та закони зростання потреб.
- 7 Економічні ресурси та їх класифікація. Відносна обмеженість економічних ресурсів.
- 8 Економічний вибір та крива виробничих можливостей.
- 9 Економічна система типи економічних систем.
- 10 Власність як економічна категорія. Економічний зміст прав власності.
- 11 Проблеми відносин власності в економіці України.
- 12 Форми організації суспільного виробництва. Основні риси та типи товарного виробництва.
- 13 Сутність ринку: функції і роль у суспільному виробництві.
- 14 Моделі та шляхи переходу до ринку.
- 15 Конкуренція: сутність, форми і види. Антимонопольне законодавство.
- 16 Типи ринкових структур.
- 17 Монополія: сутність, види.
- 18 Інфраструктура ринкової економіки та її основні елементи.
- 19 Товарна біржа та її функції.
- 20 Фондова біржа та її функції.
- 21 Позабанківські грошово-кредитні установи та їх функції.
- 22 Банки та їх функції.
- 23 Попит, закон попиту та фактори, які впливають на попит.
- 24 Еластичність попиту та методи її виміру.
- 25 Пропозиція, закон пропозиції, та фактори, які впливають на пропозицію.
- 26 Еластичність пропозиції та методи її виміру.
- 27 Взаємодія попиту та пропозиції. Утворення ціни рівноваги.
- 28 Функції ціни в ринковій економіці. Види цін.
- 29 Підприємство в ринковій економіці.
- 30 Організаційно-правові форми підприємств в ринковій економіці.
- 31 Фактори виробництва. Виробнича функція.
- 32 Основний та обіговий капітал. Фізичний та моральний знос. Амортизація.
- 33 Витрати виробництва: сукупні, постійні, змінні, середні, граничні.
- 34 Економічний та бухгалтерський прибуток підприємства. Норма прибутку.
- 35 Заробітна плата: сутність, функції, форми. Номінальна та реальна заробітна плата.

- 36 АПК України. Проблеми реформування земельної власності в Україні.
- 37 Сутність і види ренти. Ціна землі.
- 38 Нерівність доходів населення. Крива Лоренца та коефіцієнт Джинні.
- 39 Основні макроекономічні показники.
- 40 Способи виміру ВВП. Номінальний та реальний ВВП.
- 41 Сукупний попит та фактори, що його обумовлюють.
- 42 Сукупна пропозиція та фактори, що її обумовлюють.
- 43 Характеристика кейнсіанського, класичного та проміжного відрізків кривої сукупної пропозиції. Рівновага національного ринку.
- 44 Виникнення, сутність і функції грошей. Види грошей.
- 45 Грошова система, типи грошових систем.
- 46 Попит на гроші та їх пропозиція. Рівновага на грошовому ринку.
- Закон грошового обігу.
- 47 Грошова політика: цілі та інструменти.
- 48 Кредит, принципи кредитування. Форми (види) кредиту.
- 49 Фінансова система та її основні елементи. Фінансові ресурси.
- 50 Фінансовий ринок та його складові.
- 51 Державний бюджет та його структура. Бюджетний дефіцит і державний борг. Управління державним боргом.
- 52 Податкова система та її структура. Принципи формування податкової системи.
- 53 Податки: їх класифікація та функції.
- 54 Інфляція, види інфляції. Методи визначення рівня інфляції. Соціально-економічні наслідки інфляції.
- 55 Безробіття: причини та форми. Соціально-економічні наслідки безробіття.
- 56 Економічні цикли та їх характеристика.
- 57 Тривалість циклів та їх види.
- 58 Необхідність участі держави в економічних процесах. Форми та методи державного регулювання.
- 59 Сутність та етапи розвитку світового господарства. Міжнародна спеціалізація та кооперація.
- 60 Інтеграційні процеси в світовій економіці.
- 61 Світова торгівля, її форми та структура.
- 62 Міжнародні економічні організації: загальна характеристика.
- МВФ.
- 63 Міжнародна міграція капіталу та робочої сили: причини, наслідки.
- 64 Глобальні проблеми людства та шляхи їх вирішення.
- 65 Економічне зростання: типи, фактори. Графічне відображення. Міжнародні валютні відносини. Валютні системи

13. Критерії оцінювання

Проведення модульного контролю з дисципліни «Економічна теорія»

Найменування завдань	Кількість балів	Загальна кількість балів
10 тестів	5	50
правильне визначення термінів 5	5	25
семінарські заняття	25	15
Підсумок		100

Підсумкова оцінка за семестр визначається як середня двох підсумкових контролів за перший та другий модулі.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота															Підсумковий тест (іспит)	
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2				Змістовий модуль 3				Змістовий модуль 4				Змістовий модуль 5			100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15		
10	5	5	10	5	10	5	5	10	10	5	5	5	5	5		

T1, T2 ... T15 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для заліку
90 – 100	A	зараховано
85-89	B	
75-84	C	
70-74	D	
60-69	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

14. Методичне забезпечення

1. Методичні вказівки до семінарських занять та самостійної роботи з курсу «Економічна теорія» для студентів технічних спеціальностей усіх форм навчання / Укл.: проф. Прушківський В.Г., ст.викл. Лук'яненко Н.Е. - Запоріжжя: ЗНТУ, 2018:-60 с.

2. Методичні вказівки до виконання контрольної роботи з курсу «Економічна теорія» для студентів заочної форми навчання технічних спеціальностей. / Укл.: д.е.н. проф. Прушківський В.Г., к.е.н., доц. Губарь О.В., к.н.з.д.у. доц. Юрченко В.І. – Запоріжжя: ЗНТУ, 2016. – 46 с.

15. Рекомендована література.

Базова

1. Горлач М.І. Економічна теорія. Підручник.- 2017.- К.:Центр учбової літератури. -532 с.

2. Камінська Т.М. Основи економічної теорії. Підручник. 2018.- К.: Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», – 232 с.

3. Економічна теорія: політична економія: Підручник / за ред. Юрія С.І. – К.: Кондор – 2009. –604 с.

4. Зазімко А.З. Політична економія: структурно – логічний навч. посібник. – К.: КНЕСУ, 2006.- 723 с.

5. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка. Навч. посібник. К., Знання, 2006.- 723 с.

6. Базилевич В.Д., Базилевич К. Ринкова економіка: основні поняття і категорії. Навч. посібник. – К., Знання, 2008. – 263 с.

7. Башнянин Г.І. Мікроекономічна теорія: навч. посібник / за ред.. проф. Г.І. Башнянина і доц.. О.В. Щедрої. – Львів: Новий світ. – 2000, - 2007. – 640 с.

8. Мікроекономіка: підручник / за ред. В.Д. Базилевича. – К.: Знання, 2007. – 678 с.

9. Основи економічної теорії. Навчальний посібник / За заг. ред. П.В. Круша, В.І. Депутат, С.О. Тульчинської. – К.: Каравела, 2007. – 480 с.

10. Андрусь О.І. Економічна теорія: практикум: інтерактивні методи в модульному навчанні: навч. посіб. / О.І. Андрусь – К.: КНТ, 2008.- 480 с.

11. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка: у 2-х книгах: навчальний посібник / За ред. С.М. Панчишина. – 4-е вид., випр. і доп. – К.: Знання, 2006. - 746 с.

12. Економічна теорія: підручник / В. Г. Чепінога. - К.: Юрінком Інтер, 2011. - 653 с.

13. Базилевич В.Д. Економічна теорія: політична економія : навч. посіб. / В. Д. Базилевич. – 9-е вид. – Київ : Знання, 2014. – 710 с.

14. Економічна теорія. Політекономія : підручник / за ред. В.М. Тарасевича. – Київ : Знання, 2012. – 208 с.

Допоміжна

1. Економічна теорія : навч. посіб. / Л. С. Шевченко, О. А. Гриценко, О.С. Марченко та ін. ; за заг. ред. Л.С. Шевченко. – Харків : Право, 2016. – 268 с.
2. Костюк В.С. Економічна теорія : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В.С. Костюк, А.М. Андрущенко, І.П. Борейко. – Київ : Центр навч. літ., 2009. – 282 с.
3. Лагутін В.Д. Макроекономіка : навч. посіб. / В.Д. Лагутін, Л.І. Пронкіна. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2012. – 268 с.
4. Семененко В.М. Економічна теорія. Політекономія : навч. посіб. / В.М. Семененко, Д.І. Коваленко. – 2-ге вид. доп. та перероб. – Київ : Центр навч. літ., 2011. – 428 с.
5. Економічна теорія: навч. посіб. / [О. В. Стефанишин та ін.]; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. - Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2015. - 335 с.
6. Економічна теорія: навч. посіб. / Холявко Н. І., Гонта О. І.; Навч.-науковий ін-т економіки Чернігів. нац. технол. ун-ту. - Чернігів: ЧНТУ, 2014. - 218 с.

Інформаційні ресурси

1. Кабінет Міністрів України. – Режим доступу : www.kmu.gov.ua
2. Верховна Рада України. – Режим доступу : www.rada.gov.ua
3. Міністерство економіки України. – Режим доступу : www.me.gov.ua
4. Міністерство фінансів України. – Режим доступу : www.mfu.gov.ua
5. Національний банк України. – Режим доступу : www.nbu.gov.ua
6. Державна служба статистики України. – Режим доступу : www.ukztat.gov.ua
7. Законодавчі та нормативні акти України. – Режим доступу: www.uazakon.com
8. Національний інститут стратегічних досліджень. – www.niss.gov.ua
9. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. – www.nbuv.gov.ua